

Uitmõttest vormus „Suidsusannasümfoonia“

Vanal Võrumaal sündinud ainulaadne uus Eesti muusikalavastus „Suidsusannasümfoonia“ valmistub maailmaesiettekandeks – Eesti Filharmoonia kammerkoor toob Mär-Matis Lille muusikaga lavateose esimest korda vaatajate ette 2. augustil Mooste folkikojas.

ÜLLE SILLAMÄE

Lavastaja **Tarmo Tagametsa** juhtimisel käivad proovid näitlejate ja filharmoonia kammerkooriga, etendusel sekundeerib elavale muusikale etteselvestatud muusika Eesti riikliku sümfooniaorkestri mängijatelt.

Triinu Laan (projektijuht) rääkis sümfoonia tekkeloost, et esimesena ütles suitsusaunasümfoonia sõna välja Uma Lehe peatoimetaja **Jan Rahman**. „Ütles ja tõenäoliselt unustas. Mina aga ei saanud ööselt magada: unistasin sellest, kuidas oleks võimalik mulle tuttav ja armas suitsusaunaõhkkond ja -helid võtta kaasa kontserdisaalis toimuvasse nüüdis- ja pärimusmuusikat ühendavasse muusikalisel etendusse,“ selgitas Triinu Laan.

„Idee oli luua muusikateos, mis peegeldab suitsusauna olemust ja õhkkonda, tuua see kontserdisaali. Koos **Mari Kalkuni** ja **Anna Hintsiga** esitasime idee Eesti Vabariik 100 muusikaürituste ideevõistlusele. Meie heliloojaks oli Mär-Matis Lill. Ku-

Meeleolu loomine „Suidsusannasümfoonia“ proovis, vasakul lavastaja Tarmo Tagamets.

Foto: Anneli Ivaste

na Eesti Filharmoonia kammerkoor oli samuti esitanud Mär-Matis Lillega ühe idee samale konkursile, siis tehti ettepanek tulevaste projektide ühendamiseks,“ rääkis ta.

„Sealt saigi alguse kontakt filharmoonia kammerkooriga. Nüüdseks on valminud suurteos „Suidsusannasümfoonia“, kus kasutatakse Lõuna-Eesti pärimust ja **Hasso Krulli** luulet. Helilooja soovil on libretos ka „Kalevala“ mõnede runode tõlked, kus on saunateema sees. **Jaan Kaplinski** tõlkis need võru keelde. „Kalevala“ toob juurde mitoloogilise poole ja kangelaslood. Minu jaoks oli see alguses võõras, kuid Jaani suurepäraseid tõlkeid võru keelde rõõmustasid mind väga,“ tutvustas Triinu Laan sümfoonia sisu.

Esiettekande aegu on Moostes ka suitsusaunapäevad. Nende päevade raames korraldatakse ekskursioone, tutvatakse saunakultuuriga. Toimuvad erinevad töötoad, näiteks saunakütmise ja saunavihtade tegemise omad.

Näitleja **Lauli Otsar** rääkis, kuidas ta sellesse lavastusse sattus: „Esialgul helistas mulle **Taago Tubin**, kes pidi esmalt seda lavastama. Ja kui ta ütles mulle, et see on Mär-Matis Lille muusika, et see on võrukeelne, et seal esineb filharmoonia kammerkoor, seal on **Meelika Hainsoo** ja **Mari Kalkun**, siis olin juba müetud. See, et lavastaja vahetus, ei muutnud minu otsust.“

Tarmo Tagametsaga on Lauli Otsar varemgi, juba enne lavastust, koostööd teinud.

„Põhimõtteliselt sai kokku vana kamp **Sten Karpovi** ja **Agu Trollaga**. Tore on teha tööd inimestega, kellega sain teatrit teha enne lavakat.“

Sten Karpov on lõpetanud Viljandi kultuuriakadeemia, harastusnäitleja Agu Trolla on väljakaasvanud Võru linnateatrit/teatriateljeest.

Mida teevad näitlejad sümfoonia? Näitlejate roll on pigem olla taustajõud. Tekst on küll võrukeelne, kuid osa teksti on ka kirjakeeles. „Meil Steniga isegi nii palju teksti ei ole, meil on pigem visuaalne vaatamäng.“

Lauli Otsari roll on olla Naine. „Olen lihtsalt naiskuju. Kuna juttu on maailma loomisest, siis mina kehastan Naise rolli maailma loomisel.“ Sten Karpov on Mees, kehastab meheku-

Suidsusannasümfoonia

- ▶ Helilooja: Mär-Matis Lill
- ▶ Dirigent: Kaspars Putniņš
- ▶ Lavastaja: Tarmo Tagamets (Rakvere Teater)
- ▶ Kunstnik: Liisa Soolepp
- ▶ Valguskunstnikud: Mari-Riin Paavo (Ugala Teater) ja Sander Aleks Paavo (Ugala Teater)
- ▶ Elektroonika: Tammo Sumera
- ▶ Libreto: Mär-Matis Lill ja Taago Tubin (Ugala Teater)
- ▶ Esitavad: Eesti Filharmoonia Kammerkoor, ERSO muusikud (lindilt ja live'is), pärimusmuusikud Mari Kalkun ja Meelika Hainsoo ning näitlejad Lauli Otsar, Sten Karpov (Endla Teater) ja Agu Trolla.

seotud, ja ta on seeläbi kirjutanud kokku oma loo. Sellise maailma loomise loo. Lihtsalt sauna kaudu,“ mõtiskles Lauli Otsar.

Sümfoonia on inspireeritud Lõuna-Eesti pärimusest, „Kalevalast“ ja Hasso Krulli eeposest „Kui kivid olid veel pehmed“.

Praeguseks on Lauli Otsar vabakutseline näitleja, mängib nii Kuressaares, Pärnus kui ka Tallinnas.

Kui tihti ise suitsusaunas käid?

„Oi kui kahju, ma ei satu sinna peaaegu üldse,“ ohkas Otsar. „Mul on tõesti sellest nii kahju. Kuna elan Tallinnas, siis ma ei satu üldse kohtagi, kus on suitsusaun kuskil lähedal. Võrumaal olen küll suitsusaunas käinud, kuid see oli tõesti väga ammu. Loodan, et nüüd tekib võimalus jälle minna.“

Mis on suitsusauna fenomen, miks ta on meie pärimuskultuuris nii olulisel kohal?

„Nagu sümfooniastki välja tuleb – saunaga on seotud sünd, saunaga on seotud surm. Kogu eluring. Käisime perega vahepeal Jaapanis. Seal on kuuma-veeallikad, kus käiakse ka mediteerimas, neil on ka teetseremoonia.“

Mis on Eestis? Saunas on täpselt samamoodi. Sa lihtsalt lähed sinna, sa mediteerid, sa tühjendad oma pead, puhastad oma vaimu, oma keha. See võrdlus mul tekkis. Miks on saun nii oluline? Meie kliimas saad ka lihtsalt sooja,“ tões Lauli Otsar naerdes.

„Suidsusannasümfoonia“ on pühendatud Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale.

Valdo Jahilo NALJAD

„Te lubasite endale seda, et olite häbematu minu naise vastu, härra Wilson!“
„Jah, seda küll.“
„Andke mulle käsi, te olete tõeline kanglane!“

„Kallis, kas sa ei tahaks külalistele laulda?“
„Kuid nad on juba minikul!“
„Jah, aga nad on nii aeglased!“

Sõidab rekka mööda teed, kui juht näeb äkki märki, et eespool tuleb sild, ava kolm meetrit, rekka kõrgus on aga neli meetrit. Pidurdamiseks on hilja ja nii jääbki auto silla alla kinni.

Kohale sõidab politsei, kust väljub tähtsa olemisega korraldaja. Käib mitu ringi ümber rekka ning lõpuks viskab käed puusa ja sõnab: „Noh, jääme kinni!“
Rekkamees vaatab mõtlikult politseinikku ning vastab: „Ei, teate, vedasin seda silda siin, aga kütus sai otsa!“

Noormees tantsib vaikides terve öhtu tüdrukuga. Alles viimase tantsu ajal avab ta oma suu:
„Kas tohin teid koju saata?“
„Rääkisid mu pehme!“

Blondiinid omavahel:
„Kus sa sündinud oled?“
„Haiglas.“
„Tõesti? Aga mis sul viga oli?“

Ostja tuleb plaadipoodi:
„Kas teil on midagi rahustavat? Näiteks linnulaulu kassette?“
„Ei, linnulaulu ei ole. Aga meil on veel rahulikumaid helindeid – näiteks kalade vestlus!“

„Milles seisneb naisterahva iseärasuse eriline loomus?“
„Maailmas ei ole naist, kes suudaks head aega“ öelda vähema kui kolmekümne sõnaga.“

	Suurbritannia riigitegelane (1883 - 1967)	Järjest. tähed	Elund	Jõgi hisp. k.	Lill	
	Anum					
	Jõgi Iraagis					
	Tiit Nuudi	Piirkond Indias				
	Näitleja			Kerge drink		
	Lühend kirjas	Ajakiri Naise-nimi				
	ONU 18728* UNO	Ujub supis	Radium	Ahviline	Endine muusik	Aadlititel Suvi soome k.
	Varese tervitus-hüüatus					Email Hilja inglise k.
	Ansambel					Kala Kirjutis ajalehes
	Mina inglise keeles	Pole võimalik Nospel			Ühtemoodi tähed	Ajakirjanik
Järjest. tähed		Ajakirjanik en. + n.				
Eesliide ühikutel				Kirjastus Asesõna	Tuulepuhang Humorist	
	Jo-le-mi 4. aste		Räni Lind		Euroopa riik	
Kirjastus					Piirits	
		Noot Kaltsium		Küla Virumaal Kaksikvokaal		
Eesliide sõti nimesdes			Nutt ja ... Reede		Kirjanik	
Viljandi Kultuuriakadeemia rektor						

Eelmise ristsõna õige vastus oli – TUBA ON ÄRA KORISTATUD

Põlvakad osalevad omapärases etenduses

Kuna **August Kitzbergi** näidendiga „Püve Talus“ avati 1939. aastal Viljandimaal Suislepa rahvamaaja, otsustas Eesti näitejuhtide teatritrupp oma tänavuse suvekooli õppematerjalina tuua algupärane „Püve Peetri riikad“ 80 aastat hiljem Suislepa rahvamaajas uuesti lavale ning pakkuda 80 aasta tagust meelelahutust. Kaasa teevad ka kuus harrastusteatri tegijat Põlva maakonnast.

Eesti näitejuhtide teatritrupp on rahvuskultuuri kandev üleriigiline ühendus, kuhu kuulub 32 harrastusnäitejuhti Eestimaa eri paigust. Alates 1996. aastast igal suvel on Eesti näitejuhtide teatritrupp korraldanud haridusprojekti harrastuslavastajatele ja -näitlejatele kuni kümnepäevase suvekooli näol.

Suveülikoolides on põhiohk harrastusnäitejuhtide alg- ja täiendõppe korraldamisel. Järjepideva 22 tegutsemisaasta vältel on suvekoolides saanud erinevaid teatridistsipliini läbi praktikumi erinevate kutseliste lavastajate käe all üle 200 harrastusnäitejuhti ja -näitleja. Kohaliku publiku ette on toodud palju erinevaid suurlavastusi erinevate kutseliste lavastajate kaasabil.

Eesti näitejuhtide teatritrupp tagab Eesti maateatrite arengu läbi koolituse ja loomingulise tegevuse. Selle missiooniks on teatritegemise ergutamine ja arendamine Eestimaa erinevates paigus. Suvekool toimub reeglina eelmistest suvekoolidest erinevas maakonnas või vallas. LL

„Püve Peetri riikad“

- ▶ Lavastaja: Jaak Allik
- ▶ Muusika autor ja mentor: Peeter Kononov (Ugala)
- ▶ Kunstnik/kujundaja: Riina Andresen
- ▶ Akordionil: Piret Aus (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia)
- ▶ Grimm: Ülle Kononov (Ugala)
- ▶ Liikumisjuht: Maie Ervin
- ▶ Osades: harrastusteatrite lavastajad ja näitlejad erinevatest Eestimaa paikadest